

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

angielski

Swipe to change

Prawo spadkowe

Szkocja

*To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z Radą Notariatów Unii Europejskiej (CNUE).***1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?**

Spadkodawca może dokonać rozrządzenia majątkiem na rzecz innych osób na wypadek śmierci, sporządzając testament. Zgodnie z [ustawą o formie pisemnej dokumentów \(Szkocja\) z 1995 r.](#), od dnia 1 sierpnia 1995 r. każdy testament musi być sporządzony w formie pisemnej i opatrzony podpisem spadkodawcy.

Osobom fizycznym może również przysługiwać prawo współwłasności ruchomości oraz nieruchomości i prawo przenoszące własność na osobę pozostającą przy życiu (jest to tzw. klauzula *survivorship*, oznaczająca prawa spadkobiercy powstałe wskutek śmierci współspadkobierców).

Osobom fizycznym może również przysługiwać prawo własności nieruchomości lub udziału w niej z osobami trzecimi, z uwzględnieniem klauzuli szczególnego przeznaczenia majątku lub udziału w nim tej osoby na korzyść innej osoby na wypadek śmierci.

Jeżeli testament nie został sporządzony i nie obowiązuje klauzula *survivorship* ani klauzula szczególnego przeznaczenia, majątek zostanie przekazany zgodnie z przepisami [ustawy o dziedziczeniu \(Szkocja\) z 1964 r.](#)

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

W Szkocji nie ma wymogu rejestracji testamentu.

Tytuł własności nieruchomości, w tym tytuł przysługujący na podstawie klauzuli szczególnego przeznaczenia lub klauzuli *survivorship* jest rejestrowany w [rejestrze chronologicznym \(Register of Sasines\)](#) lub [rejestrze nieruchomości \(Land Register of Scotland\)](#).

W niektórych przypadkach tytuł własności ruchomości, w tym ruchomości objętych klauzulą szczególnego przeznaczenia lub klauzulą *survivorship* jest rejestrowany, na przykład w księdze akcyjnej spółki.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Na podstawie prawa szkockiego dziecko lub pozostający przy życiu małżonek/zarejestrowany partner jest uprawniony do występowania z roszczeniami do majątku ruchomego w przypadku śmierci rodzica/małżonka/zarejestrowanego partnera, nawet jeśli zmarły pozostawił testament. Nie istnieje możliwość pozbawienia tych praw (wydziedziczenie). Dzieci mają prawo do jednej trzeciej majątku ruchomego zmarłego (pieniądze, akcje itp.), jeżeli żyje małżonek lub zarejestrowany partner zmarłego lub do połowy majątku w przypadku braku pozostającego przy życiu małżonka lub zarejestrowanego partnera. Małżonek /zarejestrowany partner pozostający przy życiu ma prawo do jednej trzeciej majątku ruchomego zmarłego (pieniądze, akcje itp.), jeżeli zmarły miał dzieci, lub do połowy majątku, jeżeli zmarły nie pozostawił potomstwa.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

Majątek przekazywany jest zgodnie z ustawą o dziedziczeniu (Szkocja) z 1964 r. w kolejności podanej poniżej.

a) PRAWA UPRZYWILEJOWANE

Wdowie, wdowcowi, zarejestrowanemu partnerowi pozostającemu przy życiu (współmałżonkowi/zarejestrowanemu partnerowi pozostającemu przy życiu), przysługują uprzywilejowane prawa do majątku zmarłego małżonka lub zarejestrowanego partnera.

Jeśli zmarły posiadał dom, a pozostający przy życiu współmałżonek/zarejestrowany partner mieszkał w nim, przysługują mu prawa do własności tego domu wraz z meblami oraz jego wyposażeniem, z zastrzeżeniem pewnych ograniczeń. Współmałżonek/zarejestrowany partner pozostający przy życiu może ubiegać się o przyznanie prawa własności:

domu, jeżeli jego wartość nie przekracza 473 000 GBP;

wyposażenia oraz mebli do wartości 29 000 GBP;

jeśli zmarły pozostawił dzieci lub zstępnych, współmałżonek/zarejestrowany partner pozostający przy życiu ma prawo uzyskania w pierwszej kolejności kwoty z majątku spadkowego, nieprzekraczającej 50 000 GBP. Jeżeli zmarły nie pozostawił dzieci lub zstępnych, współmałżonek/zarejestrowany partner pozostający przy życiu ma prawo uzyskania w pierwszej kolejności kwoty z majątku spadkowego nieprzekraczającej 89 000 GBP.

b) UPRAWNIENIA

Jeżeli po zaspokojeniu „praw uprzywilejowanych” pozostały jeszcze aktywa majątkowe, małżonkowi lub zarejestrowanemu partnerowi pozostającemu przy życiu oraz dzieciom przysługują pewne „uprawnienia” do „majątku ruchomego” zmarłego określone w odpowiedzi na pytanie 3 powyżej.

c) POZOSTAŁY MAJĄTEK

Po zaspokojeniu praw uprzywilejowanych i uprawnień pozostała część majątku z dziedziczenia ustawowego „rozdzielana” jest zgodnie z przepisami prawa, w następującej kolejności:

dzieci

jeżeli rodzice i rodzeństwo pozostają przy życiu, rodzice i rodzeństwo dziedziczą po połowie majątku spadkowego

rodzeństwo, jeżeli rodzice nie żyją

rodzice, jeżeli brak rodzeństwa

pozostający przy życiu małżonek lub zarejestrowany partner

wujowie i ciotki rodzica (po obu stronach)

dziadkowie (po obu stronach)

rodzeństwo dziadków (po obu stronach)

inni wstępni – o dalszym stopniu pokrewieństwa niż dziadkowie

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

W większości przypadków wykonawcy testamentu (wskazani w testamencie lub wyznaczeni przez sąd typu *Sheriff Court* potrzebują „upoważnienia” wydanego przez *Sheriff Court*. Upoważnienie potwierdza uprawnienie wykonawcy testamentu do zarządu majątkiem spadkowym określonym w spisie inwentarza majątku spadkowego, który załączony jest do wniosku o wydanie upoważnienia, oraz uprawnia wykonawcę do zajmowania się wszystkimi kwestiami dotyczącymi dziedziczenia w związku z tym majątkiem.

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

W większości przypadków majątkiem spadkowym zarządza wykonawca testamentu, wyznaczony w testamencie lub powołany przez sąd typu *Sheriff Court* (*executor dative*), jeżeli spadkodawca nie pozostawił ważnego testamentu lub wyznaczeni w testamencie wykonawcy nie są w stanie zarządzać spadkiem lub nie chcą przyjąć tego obowiązku.

W większości przypadków wykonawca testamentu musi zwrócić się do sądu typu *Sheriff Court* z wnioskiem o wydanie odpowiedniego upoważnienia.

W większości przypadków wykonawca testamentu wyznaczony przez sąd (*executor dative*) będzie zobowiązany do wykupienia ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej przed podjęciem swoich obowiązków związanych z zarządaniem spadkiem.

Z wnioskiem o wydanie upoważnienia należy przedłożyć spis inwentarza wyszczególniający wszystkie składniki majątku spadkowego wraz z testamentem, jeżeli został on sporządzony.

Sąd wyda upoważnienie dotyczące spisu inwentarza majątku spadkowego; do obowiązków wykonawcy należy określenie składników majątku spadkowego. Po ich ustaleniu wykonawca jest zobowiązany do uregulowania wszystkich długów spadkowych oraz należnego podatku przed dokonaniem działu spadku zgodnie z testamentem lub przepisami ustawy o dziedziczeniu (Szkocja) z 1964 r.

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

W przypadku gdy sporządzono testament zostaną w nim określone spadkobiercy lub kategorie spadkobierców, którzy powinni otrzymać część lub całość majątku spadkowego z zastrzeżeniem wszelkich roszczeń wynikających z określonych uprawnień.

W przypadku gdy nie sporządzono testamentu, uprawnienia i porządek dziedziczenia zostały określone w ustawie o dziedziczeniu (Szkocja) z 1964 r.

W przypadku gdy nie sporządzono testamentu, konkubent pozostający przy życiu – w terminie sześciu miesięcy od śmierci partnera – może również wystąpić do sądu o przyznanie prawa do udziału spadkowego na podstawie **ustawy prawo rodzinne (Szkocja) z 2006 r.**

„Nabycie praw” oznacza moment, w którym osoba, na rzecz której dokonano rozrządzenia majątkiem nabywa „prawo własności” do przedmiotu dyspozycji testamentowej. Na podstawie ustawy o dziedziczeniu (Szkocja) z 1964 r., majątek spadkowy powierza się wykonawcy ze względu na konieczność zarządzania nim. Na tym etapie spadkobierca nabywa roszczenie wobec wykonawcy o przekazanie mu przez wykonawcę przedmiotu dyspozycji testamentowej. Jeżeli przedmiot dyspozycji testamentowej zostaje przekazany spadkobiercy, nabywa on „prawo rzeczowe”.

Termin nabycia praw zależy od zamiarów spadkodawcy, określonych w testamencie.

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

Wykonawca zobowiązany jest do uregulowania wszystkich długów spadkowych przed przekazaniem majątku spadkowego spadkobiercom. Nie należy rozrządzać majątkiem spadkowym przed upływem sześciu miesięcy od dnia śmierci spadkodawcy, aby umożliwić wierzycielom zgłoszenie roszczeń. Jeżeli wierzyciel nie zgłosi roszczenia w terminie sześciu miesięcy, a wykonawca przekazał majątek spadkowy spadkobiercom, są oni teoretycznie odpowiedzialni za wszelkie zobowiązania w zakresie, w jakim dziedziczą majątek spadkowy.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

Tytuł własności nieruchomości może zostać przekazany spadkobiercy w formie rozrządzenia, które powinno zostać wpisane do rejestru nieruchomości w Szkocji, albo przez dołączenie do upoważnienia (lub dokumentu potwierdzającego upoważnienie) podpisanego dokumentu zwanego *docket* (z rejestru sądowego).

W przypadku gdy zastosowanie ma klauzula *survivorship*, tytuł własności automatycznie przechodzi na współwłaściciela pozostającego przy życiu, a odpis aktu zgonu należy umieścić razem z aktem własności.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Wydanie upoważnienia przez sąd nie jest wymagane we wszystkich przypadkach – niektórzy zarządzający majątkiem spadkowym wypłacają środki mimo tego, że sąd nie wydał upoważnienia. Jeśli wymagane jest upoważnienie, należy powołać wykonawcę wyznaczonego w testamencie lub złożyć wniosek o powołanie wykonawcy przez sąd.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

Wykonawca testamentu powołany na podstawie testamentu lub przez sąd, na rzecz którego sąd wydał upoważnienie, zarządza majątkiem spadkowym. W niektórych przypadkach zarządzający majątkiem spadkowym przekazują jednak majątek spadkodawcy, mimo tego, że sąd nie wydał im upoważnienia.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Zarządzający ma uprawnienia do zgromadzenia składników majątku określonych w spisie inwentarza we wniosku o wydanie upoważnienia; do uregulowania długów i podatków;

do dokonania działu aktywów wchodzących w skład spadku między spadkobierców na mocy testamentu lub, gdy nie sporządzono testamentu, na podstawie ustawy o dziedziczeniu (Szkocja) z 1964 r.

do dochodzenia zaspokojenia wierzytelności zmarłego.

Jeżeli spadkodawca doznał poważnych obrażeń ciała przed śmiercią, wykonawca ma prawo dochodzić odszkodowania na prawach strony.

Wykonawca ma prawo kontynuować postępowanie o odszkodowanie z tytułu szkody na osobie, które zostało wszczęte przez zmarłego przed jego śmiercią i nie zostało zakończone.

Jeśli zmarły dochodził roszczeń odszkodowawczych z tytułu zniesławienia, a postępowanie nie było zakończone w chwili jego śmierci, prawo do dochodzenia odszkodowania może przejść na wykonawcę.

Jeżeli zmarły miał prawo do odszkodowania za naruszenie umowy, może być ono podstawą wniesienia roszczenia przez wykonawcę lub kontynuacji postępowania.

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególny skutek dowodowy?

Nie ma konieczności wydawania dokumentów potwierdzających status i prawa spadkobierców. Składniki majątku przekazywane są spadkobiercom przez wykonawcę testamentu zarządzającego spadkiem; w niektórych przypadkach oznacza to formalne przeniesienie oraz potencjalną rejestrację tytułu własności. Jak wspomniano powyżej, jeżeli zastosowanie ma klauzula *survivorship*, tytuł własności automatycznie przechodzi na właściciela pozostającego przy życiu, przy czym odpis świadectwa zgonu należy załączyć do aktu własności. Nawet jeżeli nie ma konieczności uiszczenia podatku od spadku, w Szkocji należy złożyć stosowny formularz podatkowy w ramach procesu zatwierdzania (*confirmation process*).

Ostatnia aktualizacja: 24/05/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.